

Raadsvoorstel

Zaaknummer L253670
Datum raadsvergadering 1 oktober 2020
Portefeuillehouder H.A.W. van Beurden

Onderwerp Concept RES Regio Amersfoort 1.0

Voorstel

Het college stelt u voor:

1. in te stemmen met het 'addendum Leusden bij concept Regionale Energie Strategie (RES) Regio Amersfoort 1.0' waarin is vastgelegd dat:
  - de inwoners van Leusden voor het opwekken van duurzame energie een voorkeur hebben voor zonnepanelen boven of in combinatie met windmolens;
  - er daarom bij de uitwerking van het concept-bod RES naar een definitief bod RES 1.0 het kansgebied voor windmolens op de Leusderheide substantieel wordt teruggebracht en er regionaal meer zoekgebieden voor windmolens worden aangewezen;
  - als deze zoekgebieden voor wind niet gevonden worden de consequentie hiervan is dat er regionaal meer zoekgebieden voor zonnepanelen worden aangewezen in het definitieve bod RES 1.0.
2. in te stemmen met de 'concept RES Regio Amersfoort 1.0' (van 0,5 TWh duurzame opwek) en het college de opdracht te geven het 'concept-bod' met 'addendum Leusden' samen met de RES-partners in te dienen bij het Rijk;
3. het college opdracht te geven om de inzichten van de inwonerconsultatie te vertalen naar concrete acties, waaronder in ieder geval:
  - a. het, met inbreng van inwoners en belanghebbenden, opstellen van een uitnodigingskader dat helder maakt waar in Leusden in het buitengebied en langs dorpsranden duurzame energie (vooral met zonnepanelen) kan worden opgewekt en onder welke voorwaarden;
  - b. het, in afstemming met Regio Amersfoort, maken van een plan voor de inwonerparticipatie en –communicatie voor de volgende fase van de RES waarbij de inwoners zo vroeg mogelijk worden betrokken.

Samenvatting

Om de opwarming van de aarde tegen te gaan zijn drastische maatregelen nodig. In het Nationale Klimaatakkoord is besloten dat Nederland in 2030 49% minder CO₂ uit moet stoten dan in 1990. Het Rijk heeft bij de uitwerking van het klimaatakkoord 30 energieregio's benoemd. Iedere regio heeft hierbij de opdracht een bijdrage te leveren aan het besparen van energie en het opwekken van duurzame energie, met de focus op zon- en windenergie.

Leusden werkt hiervoor samen met zes buurgemeenten, Stedin, Waterschap en Provincie aan een Regionale Energie Strategie (RES). In deze RES heeft de Regio de eigen ambitie geformuleerd om 49% CO₂ reductie in 2030 (tov 1990) te realiseren. Onderdeel van deze

RES is tevens een zogenaamd conceptbod. Met dit bod moeten de regio's aangeven welk aandeel zij gaan realiseren van de landelijke opgave om energie te besparen en in totaal 35 TWh duurzaam op te wekken. Op basis van berekeningen mag worden verwacht dat de Regio Amersfoort in 2030 minimaal een basisinspanning levert om 0,21TWh aan duurzame energie op te wekken. Een verkenning van wat voor 2030 realistisch en haalbaar is, komt uit op een potentieel van totale opwek van 0,5 TWh in de regio.

De gemeente heeft inwoners gevraagd wat zij van de energietransitie en de concept RES vinden. Hiervoor is een online informatiesessie georganiseerd, een social media campagne opgezet en een betrouwbaar en representatieve inwonersenquête uitgezet. De uitkomsten van deze inwonersconsultatie laten zien dat de inwoners van Leusden de energietransitie belangrijk vinden en verwachten dat de gemeente hier een actieve rol in pakt. De meeste mensen hebben een voorkeur voor de duurzame opwek met zonnevelden en windmolens, ongeveer een even grote groep wil alleen zonnevelden en maar een heel kleine groep wil alleen windmolens of maakt het niet uit. Minder dan een kwart van de mensen geeft aan geen duurzame energie opwekking met zonnevelden en windmolens te willen. Door hen wordt veelal kernenergie, waterstof of waterkracht als beter alternatief genoemd.

Mensen onderschrijven de voorgestelde aanpak van de RES om eerst maximaal energie te besparen en op te wekken in bebouwd gebied en langs infrastructuur en het restant op te wekken buiten het dorp. Het voorstel in de RES om dit restant op te wekken met windenergie vooral op de Leusderheide en zo het overige buitengebied voorlopig te ontzien, wordt door de inwoners niet voldoende gedragen.

Omdat de inwoners de energietransitie belangrijk vinden en omdat het concept-bod haalbaar en passend is gebleken, stelt het college de gemeenteraad voor om nu wel in te stemmen met de concept RES. Daarmee levert de concept-RES ook een belangrijke bijdrage aan de lokale ambitie van Leusden om energieneutraal te worden. Tegelijkertijd wordt voorgesteld om nu ook al, met een zogenaamd addendum, aan de regio te laten weten dat bij de uitwerking van de concept RES in de definitieve RES, er substantieel minder windmolens op de Leusderheide moeten komen en het kansgebied voor windmolens op de Leusderheide substantieel kleiner moet worden en zich moeten beperken tot het militair oefenterrein en de strook langs de A28. Om de RES-doelstelling te halen betekent dat er meer zoekgebieden voor de duurzame opwek van energie moeten worden aangewezen, niet alleen in Leusden maar ook elders in de regio.

Om de mogelijkheden voor het grootschalig opwekken van duurzame energie in Leusden concreter te maken, stelt het college de raad voor om met inbreng van inwoners en belanghebbenden, een uitnodigingskader op te stellen dat helder maakt waar in Leusden in het buitengebied en langs dorpsranden duurzame energie (vooral met zonnevelden) kan worden opgewekt en onder welke voorwaarden. De inwonersconsultatie laat zien dat heel veel mensen de energietransitie een belangrijk onderwerp vinden en er graag over willen blijven meedenken. Deze grote betrokkenheid bij dit onderwerp biedt een grote kans en willen we graag benutten. Bij het opstellen van dit uitnodigingskader en andere

energieplannen zullen we inwoners en belanghebbenden dan ook zo vroeg mogelijk betrekken.

Aanleiding

Klimaataakkoorden

Om de opwarming van de aarde tegen te gaan zijn drastische maatregelen nodig. In het internationale klimaatakkoord is afgesproken dat er maatregelen getroffen worden om de broeikasgassen en daarmee de opwarming van de aarde, tegen te gaan. In het Nationale Klimaatakkoord is besloten dat Nederland in 2030 49% minder CO₂ uit moet stoten dan in 1990.

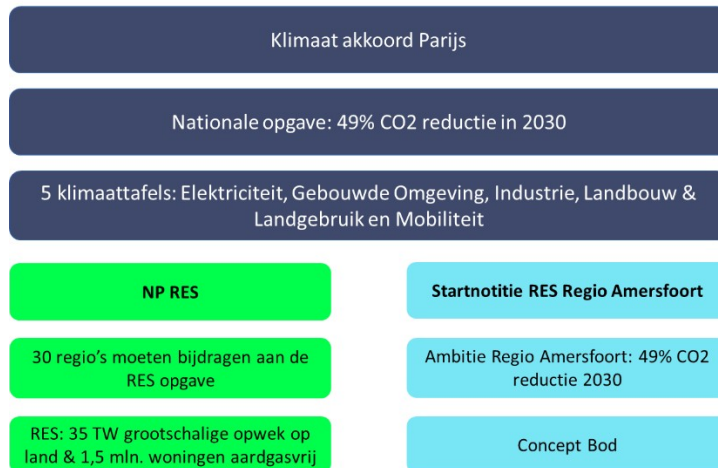
Regionale Energie Strategie

Om minder CO₂ uit te stoten zal er meer duurzame energie moeten worden opgewekt. Hiervoor is het Nationaal Programma Regionale Energie Strategie opgezet (NP RES) met de opgave dat in 2030 35 Terra Wattuur (TWh) hernieuwbare elektriciteit op land moet worden opgewekt. Deze opdracht is aan 30 RES-regio's meegegeven. In de RES-sen moeten de regio's keuzes maken ten aanzien van de ruimtelijke inpassing en uitvoering van grootschalige duurzame energieopwekking (hernieuwbare elektriciteit en hernieuwbare warmte) en bijbehorende infrastructuur die nodig is om in de regionale energiebehoefte te voorzien. Verwacht wordt dat elke regio als onderdeel van de RES zelf met een 'concept-bod' komt als bijdrage aan de landelijke opgave van 35 TWh hernieuwbare elektriciteit op land in 2030 en met een regionale inventarisatie van warmtebronnen. Het is de bedoeling dat iedere regio dit doet vanuit de maximale technische, ruimtelijke en sociale potentie. Als de optelsom van alle biedingen van regio's de nationale opgave niet dekt, zal in overleg tussen regio's en binnen het Nationaal Programma RES (NP RES) worden bepaald hoe de resterende opgave door middel van een regionale herverdelingssystematiek alsnog kan worden gedekt.

Startnotitie

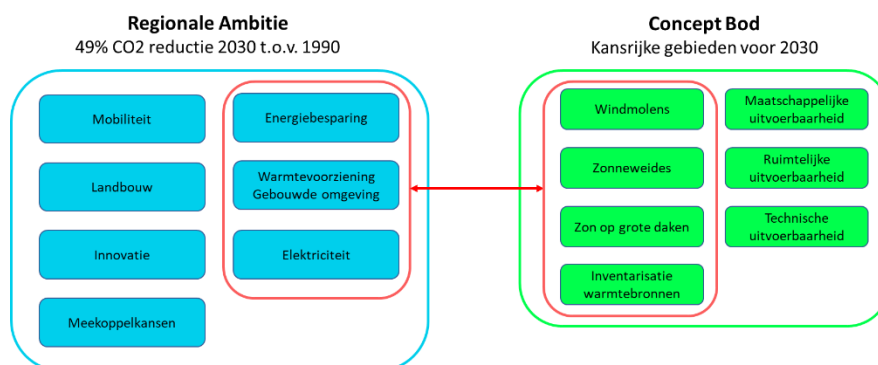
De zeven Utrechtse gemeenten Amersfoort, Baarn, Bunschoten, Eemnes, Leusden, Soest en Woudenberg stellen gezamenlijk met provincie Utrecht, waterschap Vallei en Veluwe en STEDIN een Regionale Energie Strategie (RES) van de regio Amersfoort op. In 2019 is in de 'startnotitie RES Regio Amersfoort' als regionale ambitie geformuleerd dat er in 2030 49% minder CO₂- uitgestoten moet worden dan in 1990. Om tot een goede afweging te komen, worden alle mogelijkheden voor energiebesparing en de vermindering van CO₂-uitstoot meegenomen. Hierbij wordt dus niet alleen gekeken naar duurzame opwek van energie en het aardgasgebruik in de gebouwde omgeving, maar ook naar sectoren zoals landbouw, industrie en vervoer. Tevens moeten 'meekoppelkansen' met andere (ruimtelijke) opgaven, zoals klimaatadaptatie en de ontwikkeling van regionale mobiliteitsstrategieën en innovaties in beeld worden gebracht.

Onderstaand figuur is een visuele weergave van de samenhang tussen (inter) klimaatakkoord, startnotitie, RES en 'concept-bod':

Regionale Energie Strategie en het 'concept-bod'

Het 'concept-bod' is onderdeel van de RES waarin de regionale ambitie is bepaald. Onderstaand figuur laat zien hoe de opgaven zich tot elkaar verhouden.

Het 'concept-bod' is smaller dan de RES. Het 'concept-bod' heeft namelijk alleen betrekking op 1) energiebesparing, 2) de hernieuwbare opwek van elektriciteit in die mate dat de regio een reële en haalbare bijdrage levert aan de landelijke opgave om 35TWh elektriciteit hernieuwbaar op te wekken op land en 3) een eerste zicht in de regionale (verdeling) van beschikbare warmtebronnen.

Op basis van berekeningen mag worden verwacht dat de Regio Amersfoort minimaal een basisinspanning levert om 0,21TWh aan duurzame energie op te wekken als bijdrage aan de landelijke opgave van 35 TWh. De uitgevoerde verkenning naar het realistische en haalbare

potentieel voor grootschalige opwek voor 2030 laat zien dat het potentieel voor duurzame opwek 0,5 TWh bedraagt.

Denklijn concept-bod RES

Voor deze verkenning is de volgende denklijn als uitgangspunt genomen: er is begonnen met een inventarisatie van de projecten die al lopen of gerealiseerd zijn. Vervolgens is er gekeken naar hoeveel energie we kunnen opwekken als we alle grote daken benutten en parkeerterreinen gaan overkappen. En er is onderzocht hoeveel energie je kunt opwekken als je in geluidsschermen langs de snelwegen zonnepanelen verwerkt en waar langs de snelweg plek is voor windturbines. Tot slot is er gezocht naar plekken in het buitengebied waar grootschalige energie kan worden opgewekt met zonnepanelen of windmolens. Hiervoor is er allereerst gekeken naar het landschap van de regio en de verschillende kwaliteiten die dit landschap kenmerken. Hierover zijn met heel veel partijen eind vorig jaar en begin van dit jaar gesprekken gevoerd; ambtelijk, bestuurlijk met het waterschap, provincie, de netbeheerder, natuur en milieuorganisaties, ondernemers, agrariërs, landschapsarchitecten, bewonersverenigingen etc. Natuurlijk waren zij het niet allemaal met elkaar eens, maar alles bij elkaar genomen kwam daar de Leusderheide, en dan met name het deel langs de snelweg en dat door defensie wordt gebruikt als realistische en meest logische optie uit naar voren om in één keer veel schone energie op te wekken. Waarom daar? Veel andere plekken vallen af omdat het beschermd natuurgebied is of omdat er dichtbij veel woningen zijn. Bovendien is de Leusderheide hooggelegen en wordt al gebruikt door defensie. Dat maakt het mogelijk om dit gebied zagezegd "dubbel te gebruiken". En je kunt er een cluster van molens neerzetten, waardoor je in één klap een enorme stap de goede kant op zet qua opwek. Dat voorkomt dat je op veel plekken één of een paar windmolens moet neerzetten, of dat je heel erg veel zonnevelden in het buitengebied moet aanleggen.

Dit resulteert in de volgende kansrijke gebieden:

Het bod: kansrijke gebieden voor 2030	Aantal	Capaciteit (MW)	Opwek (TWh)
Gerealiseerde en lopende initiatieven	-	-	0,09
Grootschalig zon-pv op bedrijfsdaken	165 ha	150	0,15
Grootschalig zon-pv op overkapte parkeerterreinen	15 ha	14	0,01
Zonne-energie in geluidsschermen	10 ha	9	0,01
Windmolencusters op Utrechtse Heuvelrug	#14	78	0,20
Windmolens langs infrastructuur (A12)	#3	17	0,04
		Totaal	0,50 TWh

De regio verwacht zo in 2030 een bijdrage te kunnen leveren van 0,5 TWh die realistisch en (ruimtelijk) passend is. Dat is inclusief de plannen die al gerealiseerd zijn of 'in de pijplijn zitten' (0,09TWh). Door in te zetten op het realiseren van 0,5 TWh aan duurzame opwek, wordt er rekening mee gehouden dat, wanneer er sprake is van planuitval, in ieder geval minimaal aan de basisinspanning van 0,21 TWh wordt voldaan in 2030.

Met het 'concept-bod' dat nu onderdeel is van de RES zetten we lokaal en regionaal goede stappen in de richting van 49% CO2 reductie. Eerste berekeningen laten zien dat als we het RES-bod voor 2030 in de praktijk weten te brengen en ook de andere voorgenomen inspanningen in de regio op gebied van restwarmte, bio-gas, geothermie etc realiseren, we regionaal al 43% CO2 reductie hebben gerealiseerd (excl. de uitstoot op snelwegen). Dan resteert er nog slechts 6%-punt CO2 reductie om de regionale doelstelling te halen. De komende jaren wordt iedere 2 jaar een nieuwe RES opgesteld. In de nieuwe RES wordt iedere keer rekening gehouden met nieuwe initiatieven en voortschrijdend inzicht.

Uitkomsten consultatietraject inwoners

Zowel regionaal als lokaal is er een consultatie-proces opgezet om de mening van inwoners over de energietransitie en RES in beeld te brengen. Samengevat zijn de belangrijkste inzichten:

- De reacties op social media en de inspraakreacties zijn in grote meerderheid negatief; men wil geen windturbines op de Leusderheide en het inspraakproces deugt niet; mensen zien liever andere oplossingen zoals met kernenergie, waterstof of waterkracht en er zijn zorgen over gezondheid, flora en fauna.
- De betrouwbare, nauwkeurige en representatieve enquête toont een heel ander beeld dan op social media en de inspraakreacties.
- Er is breed draagvlak voor en grote betrokkenheid bij de energietransitie.
- De meeste respondenten hebben een voorkeur voor duurzame opwek met zonnepanelen en windmolens (35%), ongeveer een even grote groep wil alleen zonnepanelen (33%), maar een heel kleine groep wil alleen windmolens (4%) of maakt het niet uit (3%). Dat is in totaal 75%. Slechts minder dan een kwart van de mensen geeft aan geen duurzame energie opwekking met zonnepanelen en windmolens te willen (24%).
- De denkwijze van het concept-bod RES (eerst maximaal energie besparen en opwekken in bebouwd gebied en langs infrastructuur en het restant opwekken buiten het dorp) wordt gedragen.
- Er is geen voorkeur voor windenergie noch voor één groot windcluster op de Leusderheide; mensen geven de voorkeur aan zonnepanelen gecombineerd met

windmolens of alleen aan zonnevelden. Voor zonnevelden is er een voorkeur van een mix van grotere en kleinere velden dichtbij en veraf van de dorpsrand.

Acties naar aanleiding van consultatietraject

Naar aanleiding van het consultatietraject wordt voorgesteld de volgende acties uit te voeren:

Addendum bij besluit over concept-bod RES

De enquête laat een breed draagvlak zien voor de energietransitie en de verwachting van inwoners dat de gemeente hier een actieve rol in pakt. Ook geeft slechts minder dan een kwart van respondenten aan geen wind- en zonne-energie te willen. Driekwart is een andere mening toegedaan en heeft overwegend een voorkeur voor zonnevelden al dan niet in combinatie met windmolens. De inwonersconsultatie geeft dus geen aanleiding om het RES-bod naar beneden bij te stellen. Sterker nog, het grote belang dat door respondenten aan de energietransitie wordt toegekend, maakt het handhaven van het RES-bod juist gewenst; het RES-bod helpt immers ook Leusden op weg om de eigen energie-doelstellingen te halen. De inwonerconsultatie laat tevens zien dat er draagvlak is voor de denklijn van het concept-bod RES om maximaal te besparen en vervolgens eerst energie op te weken op daken, parkeerterreinen en langs infrastructuur en pas daarna in het buitengebied.

De enquête laat echter veel minder steun zien om voor de duurzame opwek buiten bebouwd gebied te kiezen voor slechts één groot cluster van windenergie op de Leusderheide. Er is wel steun voor windenergie, maar inwoners hebben een voorkeur voor windmolens in combinatie met zonnevelden of voor alleen zonnevelden. Ten tweede is er weinig steun voor windmolens alleen op de Leusderheide; die zouden ook elders in de regio meer moeten komen.

Dat betekent dat in de vertaling van de kansgebieden van het concept-bod RES naar zoekgebieden, meer balans moet komen door regionaal ook andere zoekgebieden aan te wijzen voor grootschalige duurzame opwek in het buitengebied. In het addendum is dit als uitgangspunt geformuleerd voor het opstellen van de zoekgebieden van het definitieve bod RES 1.0. Het militaire oefengebied en de strook langs de A28 op de Leusderheide blijven zo een goede zoeklocatie voor een of meer (kleinere) clusters voor windenergie, maar daar moeten in de regio meer zoekgebieden voor wind bijkomen. Bij deze vertaling van kansgebieden naar zoekgebieden moet ook samen met inwoners en belanghebbenden (in ieder geval defensie) en natuurorganisaties worden bepaald hoeveel windmolens wel op deze delen van de Leusderheide kunnen worden geplaatst en hoe hoog deze mogen zijn. Duidelijk is wel dat dit er substantieel minder moeten zijn dan de 14 van 5,6 MW waarvoor nu in het concept-bod kans wordt gezien.

Als het definitieve bod niet voldoende kan worden ingevuld met aanvullende zoekgebieden voor windmolens, dan zullen er ook zoekgebieden voor zonnevelden moeten worden aangewezen. De kansen die hiervoor als eerste in beeld komen zijn in de RES ook al benoemd met de zogenaamde "kansrijke zones van de regionale ambitie". Dat vraagt om een verkenning van de mogelijkheden van zonnevelden in het kampenlandschap in de

Gelderse Vallei en zonne-energiepolders bij stads- en dorpsranden in de Eemvallei.

Uitnodigingskader zonne-energie

De consultatie van de inwoners maakt duidelijk dat, als inwoners de keuze hebben tussen zonnevelden of windmolens, ze de voorkeur geven aan een combinatie van beide of alleen voor zonnevelden kiezen. Het minder inzetten op windenergie betekent dat er fors ingezet moet worden op het realiseren van zonnevelden. Anders worden de doelstellingen van de energietransitie, die blijkens de enquête ook breed worden onderschreven, niet gehaald. Op dit moment geven de beleidsregels van de omgevingsvisie buitengebied maar beperkt ruimte voor zonnevelden. Deze beleidsregels moeten dan ook worden aangepast. Daarom wordt voorgesteld om, met de inbreng van inwoners én belanghebbenden een uitnodigingskader voor duurzame opwek van energie in het buitengebied op te stellen. Dit uitnodigingskader moet duidelijk maken waar duurzame energieopwekking in het buitengebied onder welke voorwaarden mogelijk is.

Communicatie en participatie acties

Het consultatietraject voor en na de zomervakantie was het begin van het participatietraject. De analyse van de (social)media campagne en reacties hierop, de inspraaksessies en de enquête hebben de volgende aandachtspunten voor de communicatie en het vervolg van het participatieproces in beeld gebracht:

- blijvend aandacht voor de urgentie van duurzame energieopwekking, in combinatie met de opdracht van het Rijk en de wens van de gemeente om over de invulling zelf te beslissen;
- inzicht geven in de grootte van de energiebehoefte in Nederland en in Leusden. Denk aan het duidelijk in beeld brengen dat alleen het aanbrengen van zonnepanelen op daken, lang niet voldoende is.
- het grote belang van de zorgvuldigheid van het inspraakproces. Helder aangeven wat de uitkomsten van 'Leusden spreekt' zijn, wat daarmee wordt gedaan en hoe het participatieproces verder vorm krijgt.
- meer aandacht voor de (on)mogelijkheden van alternatieven voor zonne- en windenergie (met name kernenergie en waterstof)
- meer aandacht voor de zorgen rond zonnevelden en windmolens
- meer inzicht krijgen in de afwegingen die mensen maken bij hun voorkeur om meer zonnevelden in het buitengebied in te willen zetten in plaats van alleen windmolens op de Leusderheide. Zo een beter beeld krijgen van de waarden die inwoners van belang achten bij het maken van keuzes bij de dilemma's van duurzame opwek.
- de grote betrokkenheid bij dit onderwerp biedt een grote kans en moet worden benut. Uitgangspunt voor het vervolgtraject moet niet zijn dat de gemeente iets bedenkt en dit voorlegt aan de inwoners, maar liever andersom; idealiter brengen we een proces op gang waarbij de gemeente inwoners ondersteunt om samen tot hun gewenste invulling van deze energie-opgave te komen. De gemeente kan dan toetsen of deze invulling voldoende is om de opgave te realiseren, dat dit proces goed verloopt en niemand uitsluit en dat alle bij de energietransitie gemoeide belangen op een juiste wijze in de afweging zijn betrokken.

We gaan een plan van aanpak opstellen voor het vervolg van de communicatie en het participatieproces op basis van bovenstaande uitgangspunten.

Doel / Effect

- De inzichten uit de inwonerconsultatie omzetten naar concrete acties.
- Een bijdrage leveren aan de landelijke opgave van het klimaatakkoord door als onderdeel van de concept RES Regio Amersfoort 1.0 een 'concept-bod' met een Leusdens addendum in te dienen bij het Rijk.
- Samen met de regio een vervolgstap zetten om de concept RES Regio Amersfoort 1.0 en het 'concept-bod' te concretiseren en uit te voeren met in achtneming van de inzichten uit de inwonerconsultatie zoals verwoord in het addendum.
- Het draagvlak voor en de betrokkenheid bij de energietransitie benutten door samen met de inwoners een vervolgstap zetten in het participatieproces van de energietransitie

Argumenten

1.1 De inwoners hebben hun mening gegeven, deze is zeer waardevol en verdient het om in concrete acties te worden vertaald

De inzichten die het consultatieproces hebben opgeleverd zijn zeer waardevol. Ze geven een duidelijk beeld van hoe de inwoners van Leusden denken over de energietransitie en de denklijn van het concept-bod RES. Tevens geven ze voldoende aanknopingspunten om in concrete acties te worden vertaald. Dat is cruciaal om het draagvlak en de betrokkenheid van inwoners bij dit onderwerp te behouden.

1.2 De inwoners hebben hun mening gegeven, deze is aanleiding om de koers van de RES bij te stellen

De inwonerconsultatie, en met name de enquête als onderdeel daarvan, heeft duidelijk gemaakt dat er breed draagvlak is voor het aanpakken van de energietransitie en voor een groot deel van de keuzes die in het concept-bod RES zijn gemaakt. Echter voor de keuze om voor grootschalige opwek in het buitengebied uitsluitend in te zetten op windenergie op de Leusderheide is geen overtuigend draagvlak. Inwoners geven de voorkeur aan alleen zonnevelden of aan zonnevelden én windmolens in het buitengebied. Maar niet aan alleen windmolens. Daarom moeten er in het definitieve bod naast de Leusderheide ook andere zoekgebieden voor grootschalige duurzame opwek worden aangewezen in het buitengebied van Leusden en andere gemeenten. Met een addendum bij het concept-bod maakt Leusden duidelijk welke wijziging noodzakelijk is bij de vertaling van concept- naar definitief bod. Het militaire oefengebied en de strook langs de A28 op de Leusderheide blijft zo in beeld als zoekgebied voor een of meer (kleinere) clusters voor windenergie, maar zal wel een substantieel lager opwekpotentieel kennen. Dit

betekent dat er elders in de regio meer windmolens moeten komen en/of dat er veel meer zonnenvelden moeten worden aangelegd. Eén windmolen levert immers net zoveel energie als 10 hectares zonnenveld.

2.1 De RES en het 'concept-bod' moeten worden ingediend om te voldoen aan de landelijke opgave

Het 'concept-bod' als onderdeel van de RES moet op 1 oktober 2020 door alle RES-regio's worden ingediend bij het Nationaal Programma RES (NP RES). In het 'concept-bod' wordt ingegaan op de huidige potentie van de regio, bestaand beleid en wat er op korte termijn te realiseren is. Op basis van het 'concept-bod' van de Regio Amersfoort en de andere regio's wordt berekend of de landelijke opgave van 35TWh opwek van hernieuwbare energie gerealiseerd wordt.

2.2 Het 'concept-bod' van de regio is zorgvuldig tot stand gekomen, realistisch en de aanleiding ertoe wordt gedragen

Het 'concept-bod' is gebaseerd op bestaande initiatieven, initiatieven die in de pijplijn zitten, de potentie kaarten, stand van de techniek en is daarmee een reëel bod dat haalbaar is in 2030. Er is bij de totstandkoming van het 'concept-bod' rekening gehouden met de infrastructuur van het bestaande elektriciteitsnet en de plannen en (on)mogelijkheden voor uitbreiding tot het jaar 2030. Tevens is er rekening gehouden met de druk op het grondgebied vanuit andere belangen, de beperkte ruimte en de complexiteit van de regio. Daarmee is het concept-bod haalbaar qua omvang. Op basis van de inwonerconsultatie kan worden gesteld dat de noodzaak voor de energietransitie die de aanleiding vormt voor het concept-bod door een grote meerderheid wordt herkend en gedragen.

2.3 De concept RES Regio Amersfoort geeft mede invulling aan de duurzaamheidsambities van het CUP

De inwoners van Leusden vinden de energietransitie belangrijk en willen dat de gemeente hierin een actieve rol pakt. Met de RES en het 'concept-bod' hebben we een belangrijk instrument om de eerste lijnen van de duurzame energieopwekking van Leusden te tekenen. Dit gaan we lokaal samen met de inwoners verder concretiseren. De lokale uitwerking stemmen we af in regionaal verband en de uitkomsten brengen we in het regionale proces in. Het militair oefenterrein en de strook langs de A28 op de Leusderheide blijven hierbij in beeld als (kleinere) locatie voor windenergie en van groot belang voor het realiseren van de Leusdense duurzaamheidsambities.

2.4 Het Rijk rekent door of de optelsom van alle regionale 'biedingen' voldoende is en formuleert vervolgens wat de omvang van het definitieve bod 1.0 moet zijn

Het 'concept-bod' is een eerste inbreng van de regio om bij te dragen aan de landelijke doelstelling om 35TWh duurzame elektriciteit op te wekken en de regionale structuren voor warmte in beeld te brengen. Deze inbreng wordt gebruikt om door te rekenen of de regio's samen voldoende aan de landelijke opgave. De reactie van het

Rijk op de concept RES en het 'concept-bod' worden onderdeel van de uitwerking en de noodzakelijke concretisering van de concept RES naar een definitieve RES 1.0.

3.a. Inwoners geven de voorkeur aan zonnevelden al dan niet in combinatie met windenergie

De consultatie van de inwoners maakt duidelijk dat inwoners de doelstelling van de energietransitie in Leusden onderschrijven en als ze de keuze hebben tussen zonnevelden of windmolens, ze de voorkeur geven aan een combinatie van beide of alleen voor zonnevelden kiezen. Om de energiedoelstellingen te halen én deze voorkeur in de praktijk te realiseren stellen we een uitnodigingskader op voor duurzame opwek van energie in het buitengebied. Dit uitnodigingskader moet duidelijk maken waar welke vorm van duurzame energieopwekking (vooral zonnevelden) in het buitengebied onder welke voorwaarden mogelijk is.

3.b. Om de RES te kunnen realiseren is de bijdrage van de samenleving hard nodig.

Er is draagvlak onder en betrokkenheid van de Leusdense samenleving om aan de slag te gaan met de energietransitie. De inwonersconsultatie heeft daarover veel waardevolle inzichten opgeleverd die zijn vertaald in uitgangspunten voor het vervolg van het participatieproces. Op basis van deze uitgangspunten wordt een plan van aanpak voor het vervolg van het participatieproces gemaakt.

Tegenargument / Alternatieve scenario's

1. Een addendum bij het concept-bod RES heeft geen effect; de regio en het Rijk zullen hier toch geen rekening mee houden

Door een addendum toe te voegen aan het concept-bod blijft het concept-bod ongewijzigd, terwijl de opbrengst van de inwonerconsultatie duidelijk maakt dat de inwoners er niet de voorkeur aan geven om alleen grootschalige opwekking met wind op de Leusderheide te laten plaatsvinden. Als het concept-bod niet wordt aangepast, zullen regio en Rijk dit concept-bod als uitgangspunt nemen voor de berekeningen. Het concept-bod is echter nog slechts een concept. Uiteindelijk gaat het om wat er in het definitieve bod komt te staan, dat is bepalend. Met een addendum maakt Leusden nu al duidelijk wat er moet veranderen aan het concept-bod om het definitieve bod te kunnen steunen.

2.1 Gelet op de reacties op social media willen inwoners geen duurzame energie-opwekking in Leusden en is er onvoldoende vertrouwen in de gemeente

Op social media was het merendeel van de reacties ronduit negatief over de energietransitie en de manier waarop de gemeente de inwoners hierbij betreft. Deze mensen hebben weinig vertrouwen dat de gemeente iets doet met de uitkomsten en deze vertaald naar concrete acties. De representatieve enquête heeft echter een ander beeld laten zien; het overgrote merendeel van de respondenten vindt de energietransitie (zeer) belangrijk en verwacht een actieve rol van de gemeente hierin.

- 2.2 *Als Leusden trekken we ons eigen plan en nemen niet deel aan de RES*
De afspraken in het klimaatakkoord zijn niet vrijblijvend, ook niet voor gemeenten. Als een gemeente niet meedoet of niet levert, kan door het Rijk of de provincie met behulp van het RO-instrumentarium het planologisch mogelijk maken van duurzame opwek van elektriciteit, worden afgedwongen. Door te zorgen voor een robuust 'concept-bod' kan ingrijpen door het Rijk worden voorkomen.
- 2.3 *Mensen willen nu geen zonnevelden of windmolens, maar waterkracht, kernenergie of wachten op andere technieken*
Gelet op de inbreng tijdens de inspraaksessies en de reacties op social media is er een behoorlijk groep inwoners die de voorkeur geeft aan andere technieken dan zonne- en windenergie. Ook wordt aangegeven dat het niet nodig is nu al zulke ingrijpende maatregelen te nemen en duurzame energie op te wekken, dat gaat veel te snel; afwachten tot er technisch betere oplossingen zijn is volgens hen te verkiezen. Nog langer wachten is echter geen optie; de klimaatverandering gaat sneller dan verwacht en Nederland en Leusden zijn gebonden aan internationale respectievelijk nationale klimaatafspraken. Voor de doorrekening van het concept-bod door het Rijk tellen alleen de zogenaamde "bewezen technieken" mee die snel genoeg energie leveren. Kernenergie is hierbij op nationaal niveau als optie uitgesloten, waterstof is geen energiebron, maar slechts een energiedrager en vraagt om nog meer duurzame opwekking. In het 'concept-bod' kan ook geen voorschot worden genomen op innovatieve technieken die zich nog niet op grote schaal bewezen hebben of niet zeker haalbaar zijn voor 2030.
- 2.4 *Leusden neemt in zijn eentje zo'n beetje de opwek voor de hele regio voor zijn rekening, dat is niet logisch*
Om de ambitie op het gebied van energiebesparing, duurzame elektriciteit en duurzame warmtebronnen te realiseren, is het noodzakelijk om over gemeentegrenzen heen te kijken. Zo worden lokale kansen en initiatieven gebundeld om de doelstellingen te behalen. De grootste groep respondenten van de enquête vindt de verdeling van duurzame opwek binnen de regio logisch en is het ermee eens dat er regionaal verschillen zijn tussen gemeenten qua omvang en tempo van duurzame opwek van energie.
Zij erkennen daarmee het gehanteerde solidariteitsprincipe. Echter regionale solidariteit betekent ook dat baten en lasten van de energietransitie op een evenwichtige manier tussen gemeenten in balans worden gebracht. Als een gemeente meer doet in de opwek van duurzame elektriciteit voor de regio, dan worden er regionaal goede afspraken gemaakt over hoe om te gaan met de baten en lasten hiervan. De zakelijke en economische kanten van de regionale samenwerking worden de komende maanden verder uitgewerkt en onderdeel van de concretiseringslag die wordt gemaakt in het regionaal programma energie-transitie.
- 2.5 *Leusden heeft de meeste ruimte in het buitengebied waar geen restricties voor grootschalige duurzame opwek voor gelden en moet relatief gezien dan ook meer*

opwekken dan andere gemeenten

Naast de kwaliteiten die worden gewaarborgd door formele ruimtelijke restricties, vertegenwoordigt het Leusdense buitengebied bijzonder veel betekenisvolle waarden (landschappelijk, natuur, biodiversiteit, openheid, agrarisch, economisch cultuurhistorisch, toeristisch/recreatief etc.). Dat niet het gehele Leusdense buitengebied is afgedekt met formele ruimtelijke beperkingen, wil dan ook niet zeggen dat het buitengebied van Leusden onevenredig zwaar belast kan worden met duurzame opwek. Dat zou te veel afbreuk doen aan al deze niet met formele regels beschermde kwaliteiten. Bovendien kan het niet zo zijn dat een gemeente die wellicht meer ruimte heeft en ook een grotere inspanning levert, hiervoor niet op de een of andere wijze gecompenseerd moet worden. Dat zorgt ook voor een rechtvaardige prikkel voor andere gemeenten om ook een grote inspanning te leveren en meer duurzame opwek te realiseren.

2.6 Het concept-bod is beperkt tot besparing, zon en wind. Om onze lokale en regionale ambitie te kunnen realiseren is veel meer nodig.

Om de regionale ambitie van de RES om 49%CO₂ te besparen in 2030 te kunnen realiseren, is naast duurzame opwek, ook energiebesparing nodig op bijvoorbeeld mobiliteit, industrie en landbouw. Hiervoor wordt een regionaal programma energietransitie opgezet. De effecten hiervan zijn nog niet meegenomen, omdat deze elementen nog verder moeten worden uitgewerkt. Regionaal en lokaal zullen we ook verder moeten gaan om onze ambities te realiseren dan wat het 'concept-bod' en de RES van ons vraagt. Hiertoe werken we zowel lokaal als regionaal in een programma energietransitie met een bredere scope dan het 'concept-bod' en een hogere ambitie dan de RES.

3.a. Het zijn niet de inwoners of belanghebbenden die bepalen waar duurzame energie wordt opgewekt, maar ontwikkelaars, Stedin, de provincie of andere partijen

De enquête heeft duidelijk gemaakt dat inwoners de voorkeur geven aan zonne-energie al dan niet samen met windenergie boven alleen windenergie op de Leusderheide. Ook is er een voorkeur voor een mix van grotere en kleinere zonnevelden en voor zonnevelden dichtbij en ver van de dorpsrand af. Om dit mogelijk te maken moeten de beleidsregels worden aangepast. Dat biedt de kans samen met inwoners en belanghebbenden te bepalen waar en onder welke voorwaarden welke vorm van energie-opwekking wel en niet gewenst en mogelijk is en waar niet. Zo wordt voorkomen dat andere partijen bepalen waar in Leusden duurzame energie opgewekt gaat worden.

3.b Het klimaatakkoord heeft verstrekkende gevolgen voor de inrichting van ons land en veel inwoners hebben nog te weinig informatie over de inhoud en consequenties om nu besluiten te kunnen nemen.

De vragen naar aanleiding van het webinar en de reacties op social media laten zien dat veel inwoners nog onvoldoende bekend zijn met de urgentie en de omvang van de opgave. Dat is geen reden om hen niet te betrekken bij de verdere planvorming,

maar maakt wel dat duidelijk dat hier in de communicatie blijvend aandacht voor nodig is. De bereidheid onder inwoners om over dit onderwerp mee te willen denken en doen is tegelijkertijd groot; deze kennis en betrokkenheid moeten we benutten om betere plannen te maken en meer mensen te bereiken met juiste informatie.

Risico's

1. Het proces om te komen tot een RES en het concept-bod RES Regio Amersfoort is een nieuw proces waarbij op voorhand niet duidelijk is hoe het Nationaal Programma RES (bestaande uit IPO, VNG en Unie van Waterschappen) het bod zal beoordelen. Het is in dit stadium dus niet duidelijk welke reactie van het Rijk mag worden verwacht nadat het concept-bod van elke regio is doorgerekend.
2. Het concept-bod RES Regio Amersfoort moet in de regio tot stand komen op basis van raadsbesluiten van individuele gemeenten, daarmee bestaat het risico van een "witte" vlek als een gemeente niet met het regionale voorstel instemt. Het Rijk zal in dat geval eerst een 'bestuurlijk' gesprek starten. Mocht dat geen effect hebben dan zullen Rijk en/of Provincie bereid zijn om formeel juridisch instrumentarium in te zetten om de opgave alsnog te realiseren.
3. De uitvoering van de Regionale Energie Strategie kan niet zonder hulp van het Rijk. De Regionale Energie Strategie Regio Amersfoort zorgt ervoor dat de regio bijdraagt aan het klimaatakkoord. Voor de uitvoering en realisatie is de regio daarbij mede afhankelijk van derden, zoals Rijkswaterstaat en Defensie voor realisatie van windturbines en zonnepanelen. Daarnaast is het Rijk nodig voor aanpassing in wet- en regelgeving zoals het verbeteren van de salderingsregeling en het aanpassen van de warmtewet en de mijnbouwwet.
4. Bij het realiseren van duurzame-opwek zoals voorgenomen in het 'concept-bod' zijn er onzekerheden. We zijn veelal geen eigenaar van de gronden die we kansrijk achten voor duurzame opwek en daardoor afhankelijk van medewerking van onder andere grondeigenaren, Stedin en marktpartijen. Realisatie van projecten gebeurt op basis van vrijwilligheid en marktwerking: de gemeente scheidt de kaders en nodigt andere partijen uit projecten te realiseren. Ook is lokaal draagvlak voor het concretiseren van zoekgebieden voor elektriciteitsopwekking en de warmtetransitie cruciaal. Tot slot zal nog op veel plekken aanvullende onderzoek moeten worden gedaan om te bezien of duurzame-opwek wel mogelijk is zonder te grote aantasting van bijv. natuurwaarden, biodiversiteit etc.
5. Uitgaan van haalbaarheid kent het risico dat versnelling van het ene gebied leidt tot minder inspanning elders. Uitgangspunt is daarom: een ieder mag meer of sneller de doelstelling realiseren, maar dat ontslaat de ander niet om zijn eigen bijdrage te (blijven) leveren. Bovendien worden in de volgende fase in regionaal verband de

zakelijke en economische kanten van de samenwerking nader uitgewerkt. Onderdeel hiervan is het maken van concrete afspraken indien een gemeente meer doet in de opwek van duurzame elektriciteit voor de regio en hoe dan om te gaan met de verdeling van de lasten en baten hiervan.

Plan van aanpak / Tijdsplanning

De volgende vervolgstappen zijn voorzien:

1. Uiterlijk 1 oktober moet de regio een 'concept-bod' indienen bij het NP RES, met daarin de taakstelling voor duurzame opwek en het regionaal verdelen van beschikbare restwarmte.
2. In de periode van oktober 2020 tot februari 2021 rekt het Planbureau voor de Leefomgeving het concept bod door van de 30 regio's. Dit moet optellen tot de eerdergenoemde 35 TWh duurzame opwek. VNG, IPO en UvW bepalen met elkaar ('route35') hoe een eventuele restopgave moet worden verdeeld over de 30 regio's en/of hoe wordt omgegaan met regio's die een onvoldoende concept bod hebben gedaan.
3. Van 1 oktober 2020 tot 1 juli 2021 wordt gewerkt aan de definitieve RES 1.0. Dat betekent concretisering van zoekgebieden, regionale communicatie en de volgende fase van de lokale participatie, het eventueel verwerken van een restopgave, het in beeld brengen van consequenties voor de andere klimaattafels, effecten op CO2 reductie, e.d.
4. Alvorens wordt overgegaan tot het realiseren van grootschalige opweklocaties, moet er concreet invulling zijn gegeven aan de wijze waarop er evenwicht wordt gebracht tussen de gemeenten die relatief gezien meer en de gemeenten die relatief gezien minder hernieuwbare energie opwekken (vergeleken met het gemeentelijk energieverbruik).
5. Na 1 juli wordt iedere 2 jaar een nieuwe RES opgesteld door de Regio. In de nieuwe RES wordt iedere keer rekening gehouden met nieuwe initiatieven en voortschrijdend inzicht.

Duurzaamheid

Het voorstel gaat over de verduurzaming van de energievoorziening in de regio. De Regionale Energie Strategie is een proces om te komen tot een regio waarin in 2030 49% minder CO2 wordt uitgestoten en in 2050 netto geen CO2 meer wordt uitgestoten.

Communicatie (persbericht / collegenieuws)

Het college van de gemeente Leusden stelt de raad voor om een aanvulling toe te voegen aan het conceptbod van de Regionale Energie Strategie (RES) van de Regio Amersfoort. Dit

naar aanleiding van de resultaten van de brede consultatie van de Leusdense samenleving. Via een online informatiesessie, een enquête en inspraakbijeenkomsten hebben inwoners, het bedrijfsleven en maatschappelijke organisaties de gemeente laten weten wat ze van de energieopgave en de daarvoor voorgestelde oplossingen vonden. Daaruit blijkt dat de noodzaak voor energiemaatregelen breed herkend en gedeeld wordt. Met de in de concept RES voorgestelde oplossingen is men het grotendeels eens. De keuze om in het buitengebied alleen met windmolens op de Leusderheide energie op te wekken, wordt echter niet gedeeld.

Zo blijkt uit de enquêteresultaten dat Leusdenaren een grotere voorkeur hebben voor zonnevelden (al dan niet in combinatie met windmolens) boven het plaatsen van alleen windturbines als alternatieve energiebron. Ook vinden ze de in de concept RES voorgestelde concentratie van windmolens op de Leusderheide te groot. Een grotere spreiding van de te nemen maatregelen, binnen Leusden en in de regio, heeft de voorkeur.

Het college is blij met de grote respons op de consultatie over de energietransitie. Dat laat de betrokkenheid van Leusdenaren met dit onderwerp zien. Veel deelnemers hebben ook nadrukkelijk aangegeven mee te willen blijven denken en doen in het vervolgproces.

Om te waarborgen dat de overwegingen uit de samenleving een plek krijgen in het vervolgproces, vraagt het college de raad om dit in een bijlage bij de Regionale Energie Strategie op te nemen, een zogeheten addendum. De raad neemt hierover op 1 oktober 2020 een besluit

Bijlagen

- Addendum Leusden bij concept RES Regio Amersfoort 1.0
- Concept RES Regio Amersfoort 1.0
- Belangrijkste uitkomsten inwonersconsultatie
- Presentatie webinar
- Vraag en antwoord nav webinar
- Digitale inspraak voor inwoners en belanghebbenden, Regio Amersfoort
- Factsheet inwonersenquête
- Rapportage inwonersconsultatie

Het college van de gemeente Leusden,

H.W. de Graaf – Koelewijn
directeur-secretaris

G.J. Bouwmeester
burgemeester

Raadsbesluit

De raad van de gemeente Leusden:

Besluit op basis van het voorstel van het college van 1 september 2020, nummer: L253670

b e s l u i t:

1. in te stemmen met het 'addendum Leusden bij concept Regionale Energie Strategie (RES) Regio Amersfoort 1.0' waarin is vastgelegd dat:
  - de inwoners van Leusden voor het opwekken van duurzame energie een voorkeur hebben voor zonnevelden boven of in combinatie met windmolens;
  - er daarom bij de uitwerking van het concept-bod RES naar een definitief bod RES 1.0 het kansgebied voor windmolens op de Leusderheide substantieel wordt teruggebracht en er regionaal meer zoekgebieden voor windmolens worden aangewezen;
  - als deze zoekgebieden voor wind niet gevonden worden de consequentie hiervan is dat er regionaal meer zoekgebieden voor zonnevelden worden aangewezen in het definitieve bod RES 1.0.
2. in te stemmen met de 'concept RES Regio Amersfoort 1.0' (van 0,5 TWh duurzame opwek) en het college de opdracht te geven het 'concept-bod' met 'addendum Leusden' samen met de RES-partners in te dienen bij het Rijk;
3. het college opdracht te geven om de inzichten van de inwonerconsultatie te vertalen naar concrete acties, waaronder in ieder geval:
  - a. het, met inbreng van inwoners en belanghebbenden, opstellen van een uitnodigingskader dat helder maakt waar in Leusden in het buitengebied en langs dorpsranden duurzame energie (vooral met zonnevelden) kan worden opgewekt en onder welke voorwaarden;
  - b. het, in afstemming met Regio Amersfoort, maken van een plan voor de inwonerparticipatie en –communicatie voor de volgende fase van de RES waarbij de inwoners zo vroeg mogelijk worden betrokken.

Besloten in de openbare raadsvergadering van 1 oktober 2020

I. Schutte - van der Schans
griffier

G.J. Bouwmeester
voorzitter